

No cal consultar volums d'història per saber que, en la construcció de la Catalunya contemporània, de mitjan segle XIX fins ara mateix, hi han tingut un paper cabdal les entitats cíviques, el món dels ateneus, els orfeons i les corals, els clubs esportius i l'excursionisme. Tot va començar en un marc de redreçament nacional arreu d'Europa per l'esclat del Romanticisme. Nacions com Grècia, Itàlia i Alemanya en van sortir molt ben parades, perquè van saber definir, unificar i defensar el seu territori. En altres casos, sobretot les nacions sotmeses a estats de tradició unitària (Espanya o França), la cosa fou més difícil. Tot i això, parlem amb orgull de la Renaixença a Catalunya o del Felibritge, la renaixença provençal del XIX que fins i tot va aconseguir un Nobel de literatura a Frederic Mistral.

En termes ètics, els romàntics parlaven de llibertat individual i col·lectiva, de conèixer els espais geogràfics i històrics de cada nació, i de reivindicar la llengua i la literatura nacionals. En el cas català, volent fer el pont, damunt dels segles, per enllaçar amb la gran literatura medieval (trobadors, Ramon Llull, Ausiàs March, *Tirant lo Blanc...*). Quant a l'estètica, la mirada romàntica es va fixar en la natura verge d'illes i muntanyes, esdevingudes símbols de puresa original -recordeu *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà- i també de la natura en moviment, on les nits de llamps i trons, a mar i muntanya, feien de mirall a l'ànima inquieta dels romàntics. Els Alps i els Pirineus es van posar de moda a mitjan XIX i en queda el testimoni dels nombrosos viatgers que els transitaren. Per això no és debades que, a casa nostra, l'any 1876, nasqués el Centre Excursionista de Catalunya.

Van córrer els anys i, en el primer terç del XX, la millora de les comunicacions al país va multiplicar els centres excursionistes locals, moguts sobretot per l'amor a la natura. L'any 1934, en fa setanta-cinc, ho va fer la Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc (SEAS), només dos anys abans que comencés el desastre de la Guerra Civil i cinc de l'inici de la barbàrie franquista. Fou llavors, quan l'excursionisme es va convertir, també, en escola de resistència i reivindicació nacional, a més d'escola de civisme, com ha estat sempre. En aquest sentit, la SEAS també es va allistar a la tradició d'entitats cíviques que esmentava en començar la columna i que han contribuït, de manera fonamental, a la construcció de la Catalunya contemporània. Ara mateix, tot i la pàtina dels seus "75 anys", és una

entitat àgil, forta i dinàmica, de natura i cultura, que té tres-cents socis, que publica llibres i un butlletí bimensual, que organitza cicles de conferències i planifica tota mena d'excursions: matinals, d'autocar i d'alta muntanya, i altres originals com el Sopar de Lluna Plena, la Marxa de la Regularitat, la Sortida de Veterans o la Caminada Popular que serveix per inaugurar cada curs. Una entitat que estima la terra, que defensa el patrimoni cultural i ecològic, i té una actitud militant a favor de la llengua i els costums del país. En aquest sentit, la SEAS pot sentir l'orgull d'haver estat fidel, tot al llarg de setanta-cinc anys, als seus ideals i objectius. Com tanmateix se'n sent el soci que signa aquesta columna.

Isidor Cònsul